

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д. изк . Петер Кънчев Цанев

на

Дисертацията

*„Проблеми на пластичните изкуства
при отсъствие на зрително възприятие”*

Докторант:

Мария Коева

Предоставеният дисертационен труд от Мария Коева е с обем от 200 страници. Структурата на съдържанието е разпределена в три части:

1. Ролята на отделните сетива при възприемане на пластичните изкуства.
2. Пластичните изкуства и хората с нарушено зрение.
3. Тактилното изкуство – поява и развитие.

Целите и задачите на изследването са ясно формулирани като тяхната същност определя и самата съдържателна структура на дисертационния труд.

Методологията на изследването е заявена и коментирана като намерение, но не е специално дискутирана, а се разкрива комплексно под формата на избрани методи и подходи в самия ход на изложението.

В първата част на изследването с название „Ролята на отделните сетива при възприемане на пластичните изкуства“ са разгледани психологическите аспекти, свързани с перцептивните особености на понятията около които се изграждат основните тези на изследването. Специално внимание е отделено на взаимодействията на сетивата при интерпретиране на невизуални възприятия с визуални средства. Тази част от изследването има въвеждащ информационно-теоретичен характер.

Разгледани са проблеми, свързани с особеностите на състояния, при които осезанието се проявява като специфична или особено значима когнитивна функция. Тази първа част от дисертацията се отличава с ясна структура и задълбочено съдържание, което е изградено върху обширна и адекватна за темата българска и чуждестранна научна литература.

Втората част на дисертационният труд „Пластичните изкуства и хората с нарушено зрение“ е с най-голям съдържателен обем и е посветена на особеностите на изобразителното творчество в условията на трайно увредено зрително възприятие и слепота. Важен изследователски момент в тази част на дисертацията представлява събраната, проучена и систематизирана информация за това как

зрително затруднените общуват с произведения на изкуството и как това се отразява на техните представи и развитие.

Интерес в тази част на изследването представляват психологическите интерпретации и лични наблюдения на автора, свързани с работата на незрящи доброволци върху специално поставени пластични задачи. Тази част от изследването е подкрепена с емпиричен експериментален резултат, който авторката предлага като програма за бъдещи проучвания по темата.

Третата част на дисертационния труд „Тактилното изкуство – поява и развитие“ разглежда сложните и противоречиви въпроси, които изобразителното изкуство, което е базирано с основен акцент върху феномените на тактилноста, повдига от една страна в общия контекст на човешката креативност и въображение, а от друга страна в контекста на теорията и историята на изкуството.

Дисертацията *„Проблеми на пластичните изкуства при отсъствие на зрително възприятие“* е оригинално научно изследване, което е базирано върху задълбочени научно-теоретични познания и теоретико-практически умения.

Дисертацията е фокусирана върху обширна проблематика и заслужава адмирации, защото приема предизвикателството да предложи подходящ хоризонт за нейното теоретико-практично осмисляне.

Успехът на дисертацията е свързан с иновативния анализ на сложна и много слабо проучена проблематика, която има важна роля за развитието на бъдещото разбиране, интерпретиране и методическо организиране на дейности, представи и идеи за това как пластичните изкуства могат да бъдат практикувани от незрящи хора.

В заключение смятам, че научната стойност на предложени дисертационен труд е безспорна и отговаря на изискванията за придобиване на образователна и научна степен “Доктор”.

15. 01. 2016 г.
София

/проф. д. изк. Петер Цанев/